

KVINNOFRONTEN

Box 2007, 128 21 Skarpnäck
e-post: kvinnofronten@sverige.nu
Org. nr: 802411-0119
hemsida:
www.kvinnofronten.nu

Till
SOCIALDEPARTEMENTET
Regeringskansliet
103 33 Stockholm

YTTRANDE

över Ds 2018:17 – Ändring av det kön som framgår av folkbokföringen

Socialdepartementets diarienummer S2018/03106/FS

Sammanfattning

Att införa *självidentifiering* som enda grund för juridiskt kön innebär en helt ny definition av samhällets syn på kön.

KVINNOFRONTEN ANSER att en sådan total förändring av betydelsen av kön, med allt det kan tänkas innebära i olika sammanhang, både borde utredas och diskuteras i betydligt större utsträckning innan en eventuell lagändring kan genomföras.

KVINNOFRONTEN VILL BETONA att kvinnor och män fortfarande har olika makt i vårt samhälle och att ett lagförslag som förändrar reglerna kring juridiskt kön givetvis måste granskas ur *jämställdhetsperspektiv*. Ändå saknas helt en konsekvens- och riskanalys utifrån detta.

KVINNOFRONTEN MOTSÄTTER OSS av dessa samt nedanstående skäl promemorians förslag att införa en så stor ideologisk och samhälleligt genomgripande förändring som att juridiskt kön helt ska frikopplas fysisk kropp och istället *endast utgå från självidentifikation* vid ändring av juridiskt kön.

Kommentarer

4.2 Några definitioner

4.2.1 BEGREPPEN JURIDISKT KÖN OCH KÖNSTILLHÖRIGHET

Hittills har begreppet *kön* utgått från *fysisk kropp*. Lagstiftningen har utgått från att det finns två kön – kvinna respektive man – där den grundläggande förutsättningen är att den som föds med könsorgan som är typiska för kvinnokroppar registreras som det *juridiska könet* kvinna och den som föds med könsorgan som är typiska för manskroppar registreras som det *juridiska könet* man. Utöver detta finns personer som föds med avvikelser avseende kromosomer, könskörtlar eller könsorgan (*intersexuella tillstånd*). Dessutom finns personer med diagnosen *könsdysfori*, som upplever att hens *könsidentitet* inte stämmer överens med hens fysiska kropp och juridiska kön, och dessa personer kan enligt lagen få möjlighet att *ändra* juridiskt kön.

I syfte att göra det enklare för transpersoner att ändra juridiskt kön föreslår promemorian att juridiskt kön istället ska utgå *endast* från *självindentifiering*. Men eftersom det innebär att *juridiskt kön* alltså helt frikopplas från *fysisk kropp*, innebär det i praktiken även att begreppen *kön* och *könsidentitet* skulle komma att bli i stort sett omöjliga att skilja från *könsnormer*.

Denna förändring av samhällets syn på kön är så avgörande att den närmast är att betrakta som ett paradigmskifte. Kvinnofronten anser att det är absolut nödvändigt att en sådan avgörande förändring *måste* föregås av både ett genomgripande utredningsarbete och en bred offentlig

debatt, eftersom det i praktiken alltså handlar om en betydligt större samhällsförändring än att endast förbättra transpersoners möjligheter att ändra juridiskt kön. Förslaget behöver utredas ur alla perspektiv av kön – vetenskapligt, lagstiftningsmässigt, jämställdhetspolitiskt etc.

5.1 En ny lag om ändring av det kön som framgår av folkbokföringen

5.1.3 DEN NYA LAGENS SYFTE

Skälet för att ändra lagen om juridiskt kön uppges vara att det idag är för svårt för personer med könsdysfori att ändra juridiskt kön. Men den logiska ändringen borde väl då vara att personer med könsdysfori – oavsett eventuell behandling – enkelt skulle kunna ändra juridiskt kön utifrån en kombination av diagnos och sin egen uttalade vilja? Istället föreslår promemorian att frågan om kön ska *separeras från medicinska frågor* och regleras för sig – genom att vem som helst ska kunna ändra juridiskt kön utifrån *självidentifikation*.

Men ett sådant förslag får betydligt mer omfattande konsekvenser. Om ett samhälle där kvinnor och män har olika makt inför en lag som tillåter vem som helst att – utan medicinsk konsultation – ändra sitt juridiska kön, får det givetvis konsekvenser för kvinnor. Vi har redan sett exempel på hur detta i andra länder fått negativa följder för tjejer och kvinnor. Självklart måste sådana risker utredas innan en ändring av detta slag kan införas. (Se vidare 5.2.2)

KVINNOFRONTEN MOTSÄTTER OSS att en sådan förändring införs utan att följden för kvinnor först har utretts och en konsekvensanalys har gjorts utifrån könsens olika makt i samhället.

5.2.1 EN FÖRSTA ÄNDRING AV DET KÖN SOM FRAMGÅR AV FOLKBOKFÖRINGEN

5.2.2 EN FÖRNYAD ÄNDRING AV DET KÖN SOM FRAMGÅR AV FOLKBOKFÖRINGEN

Förslaget innebär att den som har fyllt 12 år ska få ändra juridiskt kön. Kvinnofronten vill i det sammanhanget påpeka att *cirka 80 procent av de förpubertala barn som uppfyller diagnoskriterierna för könsdysfori ändrar sig under puberteten*.¹ Vilka konsekvenser får det att en återgång till ursprungligt juridiskt kön då inte kan göras utan behovsprövning? Vilka problem kommer 8 av 10 berörda tonåringar alltså få på grund av promemorians förslag? Hur kommer detta hinder påverka deras psykiska hälsa? Finns det tvärtom risk för ett ökat psykiskt lidande för denna majoritet av de berörda barnen om promemorians förslag blir lag?

Det är bra att det inte ska finnas några krav på medicinsk behandling/operationer för att få ändra juridiskt kön. Men självklart bör det finnas en diagnos på könsdysfori redan vid första ändringen, särskilt om det ska finnas en vid förnyad ändring.

KVINNOFRONTEN ANSER att en ändring av juridiskt kön inte ska kunna göras utan att det, tillsammans med personens uttryckliga önskan, finns en diagnos om könsdysfori.

I denna del av promemorian diskuteras möjligheten för *missbruk* av ändring av juridiskt kön när denna endast utgår från *självidentifikation*, det vill säga att personer utan könsdysfori skulle kunna använda lagen för andra syften, exempelvis identitetsbedrägerier för välfärdsbrott.

Kvinnofronten vill här påpeka att det angående missbruk också är viktigt att utreda missbruk utifrån mäns sexualiserade våld. Under det senaste året har det avslöjats hur de flesta större internationella välgörenhets/biståndsorganisationer – som *Oxfam*, *Rädda Barnen*, *Röda Korset*, *SOS Barnbyar*, *UNHCR*, *UNICEF* och *Plan International* – har problem med att förövare sökt sig till dem för att få tillgång till utsatta kvinnor och barn via dem. Det är därför helt nödvändigt att utreda om en sådan risk finns även med detta lagförslag, det vill säga att förövare använder en sådan lag för att få tillgång till kvinnoseparatorata sammanhang.

Kvinnofronten menar att det även ur perspektivet risk för missbruk vore bättre om självidentifierat kön *inte* införs, utan att det istället ska finnas ett krav på diagnos för könsdysfori tillsammans med personens uttryckliga önskan.

KVINNOFRONTEN ANSER att en konsekvensanalys självklart måste göras även utifrån risker för att en sådan lag skulle kunna användas av förövare på motsvarande sätt som förövare använt bistånds/välgörenhetsorganisationer.

5.4 Beslutande myndighet

Kvinnofronten anser att ändring av juridiskt kön ska gälla personer med könsdysfori respektive personer med intersexuella tillstånd och därmed att det ska finnas en diagnos tillsammans med personens uttalade vilja för att ändra juridiskt kön.

KVINNOFRONTEN ANSER därmed också att det ska vara Socialstyrelsen som beslutar om ändring av juridiskt kön för personer med könsdysfori eller med medfödd avvikelser i könsutvecklingen.

6.3 Övriga konsekvenser

Promemorian slår här fast att ”Förslagen bedöms inte ha några konsekvenser för den kommunala självstyrelsen, den offentliga servicen, möjligheten att nå de integrationspolitiska målen eller jämställdheten mellan kvinnor och män.”

På vilken grund kan promemorian slå fast detta då en konsekvens- och riskanalys utifrån jämställdhetsperspektiv inte finns med?

Var finns ett långsiktigt perspektiv på hur det kan påverka ett samhälle om definitionen av kön ändras till att *endast utgå från personers självidentifikation*? Hur kan könsuppdelad statistik påverkas, det som är en grundförutsättning för jämställdhetsarbete?

Hur påverkas kvinnors trygghet och deltagande i det offentliga rummet samt möjlighet till kvinnoseparatistisk organisering? Könseparatistiska utrymmen är viktiga för att tillgängliggöra det offentliga rummet för utsatta kvinnor – något som inte minst bör ses i relation till alla sexuella trakasserier och övergrepp som avslöjats under #metoo.

KVINNOFRONTEN KRÄVER att lagen *inte* ändras enligt promemorians förslag förrän alla dessa frågor har besvarats – det vill säga när en ordentlig konsekvens- och riskanalys har gjorts utifrån kvinnor och mäns olika maktställning och villkor i samhället.

Arbets- och referensgrupp

I Kvinnofrontens arbetsgrupp för remissvaret har Gerda Christenson och Moa Lindholm ingått. I referensgruppen har Åsa Christenson, Linnea Landfors, Bodil Wandt och Isabelle Ängsås ingått.

Stockholm den 20 juni 2018

Kvinnofronten

NOTER:

1. Louise Frisé, Olle Söder & Per-Anders Rydelius: *Kraftig ökning av könsdysfori bland barn och unga, Läkartidningen 09-10/2017.*